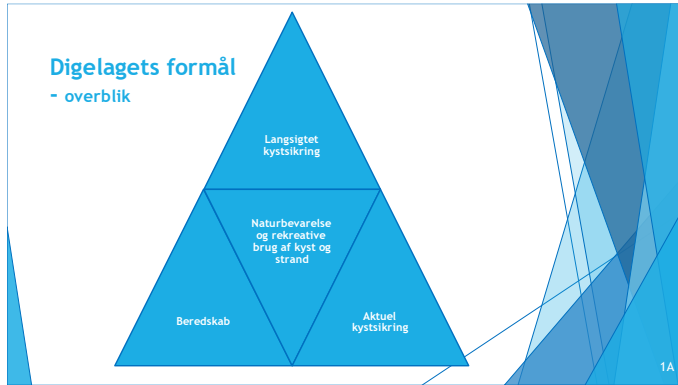

FORMANDENS BERETNING

Digelagets formål

Digelaget arbejder efter en model, hvor vi løbende vurderer udviklingen og kvaliteten af Vejlbj Feds kyststrækning og dige samt iværksætter nødvendige tiltag, herunder som følge af udefra kommende forhold både natur- og menneskeskabte.

Dette omfatter bl.a. følgende fem forhold:

1. At vi til enhver tid har et dige, der kan modstå en 100 års hændelse. Vi har fra 2005 Niras rapporten (side 8) og fra 2011/12 Orbicon rapporten (sider 31-32), som begge anfører, at vi har dette tilstrækkelige dige. Det kan også bekræftes jvf. rapport fra Aarhus Kommune Vand, Natur Teknik og Miljø revideret marts 2019, der konkluderer, at det private kystdige langs kysten fra slusen og til Hospitalsgrunden i dag er højt nok på det laveste sted til at modstå en stormflod svarende til en nuværende 100-årshændelse, som er kote 1,62 m.

Århus Kommune vurderer at vi kan modstå en stormflod svarende til nuværende 100 års hændelse (2019)

- ▶ **Aktuel status:** Det private kystdige langs kysten fra slusen og ned til Hospitalsgrunden er i dag højt nok på det laveste sted til at modstå en stormflod svarende til en nuværende 100 års hændelse som er kote 1,62 m. *
- ▶ Gennemført boreprøver (ult.2019) for at bedømme styrke af diget. Vurderes pt. med hjælp fra eksterne ekspert
- ▶ I forhold til fremtidig sikring:
 - ▶ Forståelse for fremtidige scenarier (både kort og lang sigt)
 - ▶ P.t. ikke kunnet konstatere væsentlige målbare ændringer
 - ▶ Løbende kontakt til Århus Kommune, der arbejder på "Havtomsplan"
 - ▶ Overensstemmelse med Kommunen: Definere konkrete mulige klima-påvirkningsniveauer (f.eks. vandstands niveau, frekvens af stormflod, stigningsniveau ved stormflod, grundvandsniveau etc.) med angivelse af nødvendige overordnede tiltag afhængigt
 - ▶ Løsninger etableres rettidig, men løbende i forhold til konkret udvikling

Top 10 ekstrem højvande seneste 134 år

Dato / År	DMI måling	DV/R90
7. november 1985	162	162
1. november 2006	160	172
22. december 1954	155	153
4. marts 2008	154	157
15. februar 1989	153	153
14. januar 1955	150	148
6. december 2013	150	150
31. december 1921	146	143
2. oktober 1890	145	140
17. januar 2007	139	

Måling Århus Havn
Stationsnummer: DMI 22331
Måleperiode: 1888

*Kilde: Konsekvenser af klimaændringer i Vejlbj Fed. Samlet af rapportering af et prioriteret indsatsområde. Klimatilpasningsplan 2014 Aarhus Kommune Vand og Natur Teknik og Miljø Revideret marts 2019

1B

2. At der løbende føres kontrol med diget, så diget kan modstå løbende slid og stormflod. Ved at udføre kontroller og kvalitetssikre opnår beboerne i området mulighed for at være omfattet af erstatning ved stormflod. *Stormrådet erklærer stormflod, hvis vandstanden i havet et eller flere steder har været så høj, at den statistisk sker sjældnere end hvert 20. år (til dagligt omtalt som en "20 års hændelse")*. Digelaget gennemfører to årlige inspektioner af diget, hvor vi sikrer at diget er uændret uskadt og uændret fra tidligere, så det kan opfylde samme sikkerhed som tidligere beskrevet.

3. At der er en beredskabsplan, der iværksættes ved kritisk stormflod, denne beredskabsplan er netop opdateret og ligger på digelagets hjemmeside <http://digelagetvejlbyfed.dk/>.

4. At den langsigtede sikring af kysten aktivt overvåges og vurderes, og at der rettidigt iværksættes nødvendig forbedring eller reageres på u hensigtsmæssige tiltag f.eks. havneudbygning, stenrev, u hensigtsmæssige eller egentlige ulovlige handlinger, drænforløb m.v. Det observeres også hvis der er ændringer i forholdene, der kan relateres til de varslede ændringer med "klimaforandringer". Her har vi, som vi altid har haft, øjnene på samtlige betydende og sammenhængende forhold: Havspejlsstigninger og forværring med "hårdere vejr", øget nedbørsmængde, øget grundvandsstand og forholdene omkring Egåen.
5. At tiltag ved ovenstående foretages under hensyntagen til at sikre naturbevarelse og rekreativ brug af kyst og strand.

For at imødekomme ovenstående er der brug for, at digelaget har en økonomisk handlefrihed, så kortsigtede kritiske tiltag kan iværksættes f.eks. i forbindelse med aktivering af beredskab eller kortsigtet akut udbedring så skade på kystsikring/dige uophørligt kan bringes orden. Dertil kommer behovet for løbende at foretage f.eks. boreprøver og andre analyser og brug af eksterne kyst-rådgivere med henblik på den fremtidige sikring både på kort og lang sigt. Derfor tilstræbes at digelaget har mindst 1 mio. kroner indestående på bankkonto. For god ordens skyld skal det præciseres, at det er de enkelte vejforeninger der afholder udgifter til konkrete forbedringer / reparationer af kystbeskyttelse og dige. På de kommunalt ejede områder er det muligvis Kommunen. Digelaget Vejlby Fed er privat. Det er vigtigt at understrege at uanset om digelaget er privat eller offentligt, vil der gælde de samme forhold omkring privat afholdelse af omkostninger til sikring af dige og kyst.

Siden sidst og fremtidige udfordringer

Efter vort sidste repræsentantskabsmøde 7 oktober 2021 kom Coronaen igen og generede samfundets og vor kommunikation og aktivitet en længere periode. Men nu er der jo indtil videre "forår" forude.

Der er gennemført boreprøver af diget mhp. bedømmelse af opbygningen og styrken af diget, også m.h.p. evt. fremtidig udbygning af diget. På Repræsentantskabsmødet den 7.oktober blev resultatet af den foretagne undersøgelse fremlagt. Vi prøver nu med ekstern hjælp at få iværksat en grundigere vurdering af behovet for eventuelle yderlige prøver og afklaringer, samt en specifik bedømmelse af dige kvaliteten og -styrken på de enkelte strækninger langs Vejlby Fed. I det omfang det vurderes, at der er et behov for nødvendige forbedringstiltag, vil de blive iværksat hurtigst muligt i samarbejde med de enkelte vejforeninger.

Omkring tidspunktet for sidste repræsentantskabsmøde var der blevet luftet tanker omkring etablering af et stenrev udfør Fedet med den formodning, at det også skulle kunne have en beskyttende virkning mod erosionen på de indre områder af stranden. Der kom mange tilkendegivelser mod en sådan forsøgsordning fra vore repræsentanter. Vi har efter repræsentantskabsmødet givet et svar tilbage den 16. oktober 2021 på Kommunens videresendte forespørgsel om mulighederne for et stenrev. I dette har vi med yderligere bilag fra Cowi, samt bilag med de indsigelser vi havde fået fra Vejens svaret Kommunen, at det er vor opfattelse at risikoen for utilsigtede konsekvenser ved et sådant forsøgsprojekt ganske enkelt er for store, set i forhold til de mange og forskelligartede brugere med mange rekreative formål, der er i området.

Vi har kort senere haft et møde på stranden med 2 deltagere fra Sportsfiskerforbundets organisation og har gjort klart, at det ikke er realistisk i den form, der er lagt op til og nok heller næppe overhovedet. Svaret til Århus Kommune er sendt ud til repræsentanterne og kan ses på hjemmesiden <http://digelagetvejbyfed.dk/>. Vi har i starten af året modtaget tilbagemelding om at stenrevet ved Vejby Fed derfor er skrinlagt, i hvert tilfælde i denne omgang. Vi har lige efter vores besvarelse tilstillet GVF vores svar til Kommunen med henblik på, at vi kunne have en fælles holdning til spørgsmålet.

Århus Vand har for 1-2 år siden anlagt et overløb til det store rør LU 21 der går under Strandvænget. Det er et videre forløb mod kysten af bækken, der kommer ned over hospitalsgrunden. Den 16/9 2021 var der et døgn med vedvarende stærkt regnvejr (ikke skybrud). Herunder blev der bortskyllet store mængder stenmateriale og sand på Hospitalsgrunden ganske nært på hjørnet mellem fløjdiget og diget langs stranden. Der var dybe render, og det kom tæt på digefoden. Der har øjensynligt været et meget kraftigt overløb ned over dette nyanlagte forløb. Problemet opstod pga. en u hensigtsmæssig konstruktion og ikke med baggrund i de klimatiske forhold. Vi har anmodet Århus Vand om at udbedre området med geotekstil og sten ind mod diget, så der ikke længere skulle være mulighed for erosion ind mod diget, hvis situationen skulle gentage sig.

11/11 2021 holdt GVF Klimamøde på Strandskolen, hvori vi deltog. Efterfølgende ønskede GVF at nedsætte en "Arbejdsgruppe for Klimatilpasninger i Risskov" med det formål, at se på de samlede udfordringer med klima påvirkninger i form af forhøjet grundvand, skybrud, oversvømmelser fra Egåen og øget pres på diget. Digelaget ser, som også tidligere anført, en stor værdi i at mulige fremtidige klimapåvirkninger betragtes i deres helhed. Digelaget har med Sverre Nielsen deltaget i denne gruppes første møde den 8/12 2021. Desværre viste der sig, at være en uklar styring af arbejdsgruppen, hvor man ikke har overholdt, hvad vi var stillet i udsigt bl.a. mht. samarbejde og endvidere en manglende accept og udnyttelse af Digelagets kompetencer. I det vi kunne komme i konflikt med vort repræsentantskabs truffne beslutninger, var vi derfor nødsaget til at beslutte at udtræde af arbejdsgruppen før mødet den 8/2 2022, og vi meddelte dette begrundet og skriftligt.

Vi har således nu samme forhold til gruppen som Vejlbys Enges Landvindingslag, der heller ikke er deltager i arbejdsgruppen. I det omfang arbejdsgruppen ønsker input angående dige og kysterosion, vil Digelaget stå til rådighed for dette.

I forbindelse med stormen Malik den 29. januar i år havde DMI varslet vandstandsstigning på op til 155 cm. (20 års hændelse er 150 cm). Der var dog fralandsvind, og det skulle være uproblematisk. Men digelaget valgte at informere dige-repræsentanterne om situationen og ligeledes blev Molslinjen kontaktet for at aftale nedsættelse af hastigheden på færgen, så bølgerne kunne nedsættes. Stormfloden nåede dog kun 115 cm., og vi fik da afprøvet et par procedurer.

I forbindelse med stormflod eller varsling om stormflod opstår der ofte bekymringer hos beboere i området, men er der grund til bekymring og hvordan skal vi forstå den natur vi omgiveres os med langs vores kyst- og strandområder.

Det er væsentligt at holde for sig øje at vandstandsstigninger kan være meget forskellige i forskellige regioner og også på forskellige tider i de indre danske farvande. Her er Aarhus Bugten ret bred / åbent mundende og udsættes ikke for opstuvning med høj vandstand til følge som f. ex. Roskilde Fjord el. Odense fjord gør. Og det kan slet ikke sammenlignes med Vestkystens forhold, som er på en helt anden måde voldsomme og med pålandsvind. Østkysten har oftest fralandsvind kombineret med højvande.

Både pressen og andre beboere i området skaber med billeder og kommentar bekymring. F.eks. af badebroer der er dækket af vand, bølgerne der når diget og op ad "digefoden", strandengsarealerne ved Åkrogen og Strandparken der har stående vand og ikke er passabelt. Eller der ligger tang tilbage på strandengen eller ved det, der tolkes som diget. Nedenstående 3 eksempler giver nogle forklaringer på hvorfor det er som det er og ikke skal tolkes som kritiske situationer:

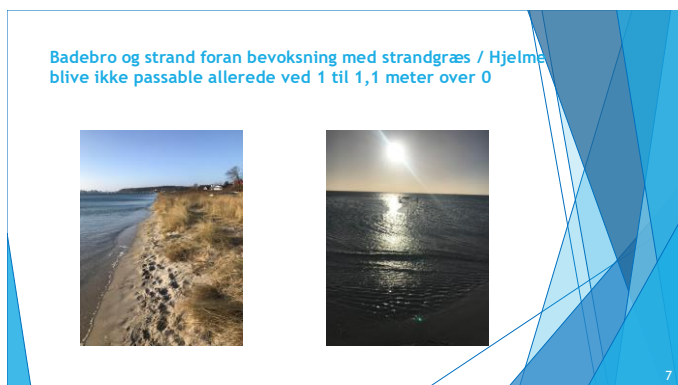
Eksempel 1: Strandengene ved Åkrogen og Strandparken ligger uden for diget og "må gerne" oversvømmes og bliver det fra omkring 1,1 meter over normal 0.

Eksempel 2: Opblæst sand skaber klitdannelse som ofte forveksles med selve diget

Eksempel 3: Badebro og strand foran bevoksning med strandgræs / Hjelme bliver ikke passable allerede ved 1 til 1,1 meter over 0

Vort dige og område er jvf. hvad der tidligere er anført meget langt fra grænsen for, hvad det kan holde til. Det har et par gange uden at efterlade mindste spor holdt til 100 års hændelser sidst i 2006 med 168 cm over 0.

Det er naturligvis vigtigt at vi sikrer vores kyststrækning i fremtiden. Derfor følger digelaget tæt med i om eventuelle klimaforandringer indtræffer i form af forhøjet vandspejl eller mere voldsom, omfattende og hyppig stormflod. Vi har på nuværende tidspunkt ikke kunnet konstatere nogle væsentlige målbare forandringer. Digelaget har løbende kontakt til Århus Kommune. De arbejder p.t. på en "Havtemaplan", hvorunder man specielt arbejder med tekniske anlæg, erosion m.v. Det forventes at Kommunen

indenfor en periode på ca.2-3 år vil komme med et udspil i forhold til fremtidig sikring. I det omfang Kommunen ikke vender tilbage inden for dette tidsrum vil Digelaget aktivt tage kontakt til Kommunen med det formål at få etableret en overensstemmelse med Kommunen, hvor forskellige konkrete mulige klima-påvirkningsniveauer (f.eks. vandstands niveau, frekvens af stormflod, stigningsniveau ved stormflod, grundvandsniveau etc.) er defineret med angivelse af de nødvendige overordnede tiltag, afhængig af det niveau som på et givent tidspunkt indtræffer. Det er afgørende, at den overordnede planlægning rummer en rettidig håndtering af politisk og lovgivningsmæssige godkendelser, samt en plan der sikrer den nødvendige finansiering, således at tiltag kan iværksættes, når eller hvis det er nødvendigt.

Der er gennem tiden gennemført større og mindre projekter, som har påvirket kyststrækningen Vejlbj Fed på forskellige måder. F.eks. forsætter Havnebyggeriet desværre, med de følger det kan have i form af manglende sandtransport til og erosion af vort strandområde specielt indad på kysten. Det er ikke dokumenteret sikkert, men jeg synes ikke, man kan afvise betydningen af Molslinjens terminal, der er bygget omkring 400 meter ud fra hidtidige begrænsning af molen.

Der er en række ideer, men også konkrete projekter, som vil kunne påvirke kyststrækningen ved Vejlbj Fed fremadrettet. Der planlægges således en omfattende ændring af Sydhavnen i Århus. Cowi har foretaget en vurdering af eventuelle påvirkninger af kysterosion og ændret materiale transport på forskellige kyststrækninger. Konklusionen er, at med den for nuværende foreliggende ændring i Sydhavnen, da vil det formentlig kun påvirke kyststrækningen ved Vejlbj Fed minimalt. Men projektet har mødt stor modstand ud langs Strandvejen og også andre steder i byen, og der er omtalt et alternativt projekt, der i stedet skal "forlænge" havnebyggeriet ud i bugten fra spidsen. Det kan med meget stor sandsynlighed give betydelig mere påvirkning af vores kyst her.

Der forligger nu en godkendelse på udbygningen af Den permanente Badeanstalt til ca. dobbelt størrelse af i dag. Det vurderes ikke umiddelbart til at have en væsentlig direkte påvirkning på kyststrækningen ved Vejlbj Fed.

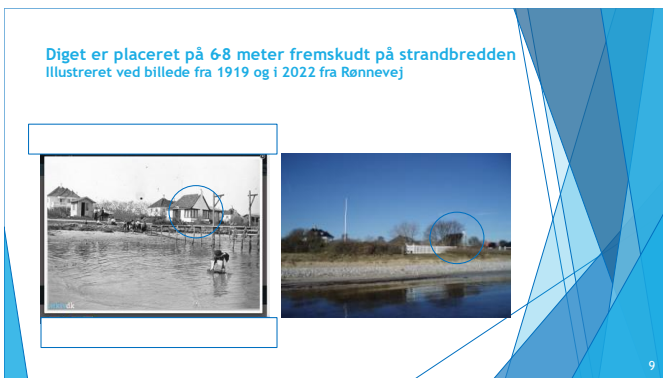
Forskellige politikere og arkitekter har delt ideer om anlæggelse af en kunstig strand fra Den Permanente og ind mod havnen. Man kunne muligt få dette til at gå i spænd med tanker, vi har haft med Cowi og Århus Kommunes Line Broen om muligheden for et tilsvarende projekt ved Strandparken, da at lade dette strække sig ind til Den Permanente.

I det tilfælde, at disse ideer bliver mere konkrete, er det vigtigt, at digelaget aktivt kan indgå i dialog om dette, da der både kan være ulemper og opnås en række fordele i forhold til forbedring af kyststrækningen Vejlbj Fed, og det kan være betydningsfuldt i forhold til et kystbeskyttelses anlæg ved den sydlige del af vort område. Det er vigtigt at kende beboernes opfattelse!

Kyststrækningen og diget på den indre strand fra Strandparken (Hospitalsgrunden) næsten til omkring Bellevue er særligt udfordret af forskellige årsager:

Havne udbygningen ved Århus har som tidligere omtalt betydet en u hensigtsmæssig erosion og manglende transport af sand til området. Hertil kommer u hensigtsmæssige rørdøb i havet, som forårsager lokal erosion. Der er lavet en u hensigtsmæssig stenmole med stenkastning udfor røret ved Platanvej. Denne ligger nu faldefærdig, strømningsmæssigt u hensigtsmæssigt og skæmmende hen. Der er med mangel på strandbyggelinje på stedet lidet hensigtsmæssigt bygget en ny ejendom helt frem til vandkanten. Den bliver man nødt til at tage hensyn til.

Men om muligt lige så problematisk er det, at man i sin tid i forbindelse med etableringen af diget udfør Strandvængekvarteret og mod Bellevue valgte at anlægge diget 6-8 meter frem på den skrånende øverste del af strandbredden. Stranden har nok aldrig været specielt god, sandrig eller bred/høj i dette område jf. historiske billeder fra Rønnevej og Lindevangsvej.

Der var sidste år så meget øget erosion ved Rønnevej/Lindevangsvej sikkert også accentueret lokalt af den øgede stenkastning ved røret ved Rønnevej, at det var nødvendigt at sikre diget.

Det blev afsluttet tidligt forår 2021.

De samlede konsekvenser er tydelige at se. Der er dårlig passage på stranden, hvis der bare er vandstand 30 cm over normal 0. Det har givet anledning til kritik, der er berettiget, og det er også u hensigtsmæssigt. Der er ikke meget plads at give af, når diget er anlagt 6-8 meter frem på den skrånende øverste del af strandbredden, på en strand der i forvejen ikke var for bred og høj. Det betyder at vandet ved selv ganske let vandstandsstigning når digefoden eller den anlagte beskyttelse. Sikringen af diget var en nødvendig midlertidig sikring pga. en øget kysterosion. Den udfører sin mission, idet den beskytter diget mod yderligere erosion. Der kan forskubbes nogle sten, det er vi sat i

udsigt. Men der er geotextil under, så det må forventes at være solidt og stabilt nok til at beskytte diget som det skal.

Den tekniske kvalitet og den ønskede nødvendige beskyttelse af diget er desværre helt unødigt blevet draget i tvivl i en avisartikel i JPA i relation til januars storm, Malik. Det er der ikke baggrund for. Projekteringen er foretaget af Cowi og godkendt af myndighederne, Aarhus Kommune, som den mulighed der er med de forhåndenværende vanskelige forhold på stranden.

Positivt for kysten er også den kystnære sandfodring med sand fra Egå Marina som placeres i den sydlige del ud for Platanvej-Strandvænget. Den er i år gennemført med 3.000 m³. Vi har endnu 2 år tilbage af tilladelsen. Derefter må vi så tage stilling til, om vi skal søge ordningen fortsat ved en fornyet ansøgningsrunde rettidigt. Det er den umiddelbare vurdering, at dette også midlertidigt kunne hjælpe på den særligt udfordrede kyststrækning. Det skader i hvert fald ikke med sandet.

Ovenstående må betragtes som relevante aktuelle løsninger. Men det primære problem forårsaget af et dige, der er anlagt 6-8 meter for langt fremme og forstærket af erosion forårsaget af de ændrede havneområder ved Århus, molresterne ved Platanvej og rørudløbene vil forsat udfordre denne kyststrækning.

En god hjælp til at beskytte diget, vil være at anlægge diget tilbagetrukket, hvad man anbefaler ved nyanlæg i vejledningerne for digesikring i "Kystplanlægger 2021" i "rapport for strategistrækning J6.03.10", vor kyststrækning mellem Egå Marina og Århus Lystbådehavn.

Alternativet er et kystbeskyttelses anlæg for den sydlige del af kyststrækningen, som det tidligere er anført. Dette kræver samarbejde med Århus Kommune og beboernes ønske/accept af at gøre det, og det indebærer jo også en større omkostning. Det vil i hvert fald blive en nødvendighed og forudsætning, hvis fremtidens højvandsscenerier viser, at de begynder at rykke på sig og den situation må derfor også tidligt tænkes med ind i en løsning.

Vi forventer med Corona-situationen, som den er, at der i år vil blive afholdt fysiske generalforsamlinger for de enkelte vejes grundejerforeninger. Vi vil gerne opfordre digerepræsentanterne til at informere vejens beboere omkring kysten og diget. Som hjælp til dette planlægger Digelaget at udsende en informationspakke, som kan anvendes af digerepræsentanten.

Formand for digelaget
Erik Holk Poulsen

